

עידכונים כלכליים

דף מידע כלכלי לאיגודים המקצועיים

1. מצב המשק, מגמות בעסקים, והדאגה לעתיד התעסוקה...

מגבלות כלכליות ומנהלתיות בענף הבניה ברבע השלישי של 2013 (עיכובים בקבלת היתרים, מחסור בקרקע זמינה, מחסור בעובדים), וירידה ניכרת ברווחיות היצוא וענף המלונאות (מעל ל-20%), עלולים להוביל לצמצום התעסוקה בענפים אלו, ובכלל. חשש זה עולה מנתוני "סקר הערכת מגמות בעסקים" שפרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בימים אלו. אבל לא רק מהם.

גם האומדנים הראשוניים לחשבונות הלאומיים לשנת 2013 של הלמ"ס מלמדים על כך שהיצוא נותר ללא שינוי השנה (לעומת עליה של כ-5% ב-2012), וההשקעה בנכסים קבועים אף ירדה ב-0.6% (לעומת עליה של 3.5% בשנה שעברה), וכל אלה למרות הצמיחה של התוצר המקומי (3.4%) והעלייה בהוצאה לצריכה פרטית (4%).

כלומר, עמדות המנהלים ב"סקר מגמות בעסקים" אכן משקפות מציאות כלכלית-עסקית בעייתית, בוודאי מבחינת צפי התעסוקה במספר ענפי משק חשובים, וזאת על אף שתמונת מצב המשק היא די טובה לכאורה. קברניטי המשק נדרשים לזהירות רבה.

2. "הסיכון לעוני" עלול להתממש...

לפי נתוני "דוח פני החברה מס' 6" של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (לשנת 2011), 31% מכלל אוכלוסיית ישראל נמצאים בסיכון לעוני (קרי, במצב של הכנסה לנפש נמוכה מאד - בסביבות רבע מההכנסה הממוצעת לנפש), לעומת 17% במדינות האיחוד האירופי. בקרב הילדים השיעור מגיע ל-40%, לעומת 20% באיחוד האירופי.

אם בוחנים נתונים אלו על רקע ההאטה הנוכחית בענפי היצוא, המלונאות, והבניה, שצוינה בסעיף הקודם, יש חשש שהסיכון לעוני עלול להתממש בחלקו, בעיקר בעקבות עליה פתאומית בשיעור האבטלה. הרי הקשר ידוע והסכנה ממשית. וזה עוד בנוסף לרמת העוני הקיימת, שהיא כשלעצמה חריגה בשיעורה הגבוה.

3. כישורים והשפעתם – ממצאי סקר מיומנויות של ארגון ה-OECD

לאחרונה פרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה תוצאות סקר שערך ארגון ה-OECD בנושא כישורים ומיומנויות והשפעתם על חיינו. הסקר התמקד בכישורי מפתח הנדרשים לאנשים בעידן המידע – אוריינות קריאה, אוריינות מתמטית וכישורים הנדרשים לפתרון בעיות בסביבה טכנולוגית. הסקר הקיף 24 מדינות, ויש בו המלצות מדיניות.

מבחר ממצאים

א. לכישורים השפעה משמעותית על איכות ורמת החיים של הפרט. אדם בעל כישורים ומיומנויות גבוהים יותר נהנה מרמת הכנסה והשכלה גבוהות יותר ובריאות טובה יותר.

ב. אי שוויון בכישורים תואם ברוב המקרים לחוסר שוויון בהכנסות. ללא הכישורים הנכונים הדרושים בעידן המידע, עלול הפרט להקטין את סיכוייו למצוא עבודה, להתקדם בתפקיד וברמת השכר ולהמשיך בלימודים לאורך החיים.

ג. כישורים ורקע חברתי. נמצא כי מדיניות שמטרתה שיפור הנגישות לחינוך איכותי בעיקר בקרב אוכלוסיות מוחלשות, עשויה להביא לתוצאות טובות במונחים של הישגי הדור השני.

ד. הצלחה מקורה ברכישת כישורים מחוץ למסגרות פורמליות. אם בקורסים והכשרות במקום העבודה, מחוץ לשעות העבודה או במסגרת המשפחה. הצלחתו של הפרט תלויה היום ביכולתו לפתח ולשמר את כישוריו, בעיקר אלו הנדרשים לעיבוד מידע ופתרון בעיות.

המלצות מדיניות

ברמת המדינה קיימת הצדקה כלכלית ברורה לשיפור רמת הכישורים של הפרט. מדינות שבהן אוכלוסיות בעלות רמת כישורים גבוהה נהנות מהכנסה גבוהה לנפש, תפוקה גבוהה, כושר תחרות טוב יותר ופערים חברתיים נמוכים. לכן מומלץ:

א. לפתח ולחזק את הקשרים בין עולם הלמידה ועולם העבודה. הכשרה במקום העבודה מחזקת את המחויבות בין העובד והמעסיק ולהיפך.

ב. על המדינה לתמוך ולקדם הכשרות בקרב אוכלוסיות מוחלשות או עבור עסקים בינוניים/קטנים המתקשים למצוא מקורות מימון וסיוע להכשרת עובדים.

ג. להתחיל את ההשקעה בחינוך כבר בגילאים הצעירים. במקביל לעודד למידה לאורך החיים שתחזק ותשמר כישורים.

4. מידע שימושי

א. פסק דין: כספי הפיצויים שייכים לעובד בלבד – גם אם התפטר

בהכרעה משפטית (עש"א 23659-05-12), שניתנה לאחרונה על ידי בית המשפט המחוזי נקבע כי הכספים הצבורים בסעיף הפיצויים בהסדר הפנסיוני על שם העובד – קרן פנסיה או ביטוח מנהלים – אמורים להישאר צבורים על שמו של העובד גם לאחר סיום עבודתו ולא לחזור למעסיק.

בית המשפט המחוזי דחה בזאת ערעור שהגישה חברת הביטוח הפניקס (החברה שביטחה את המעסיק) על החלטת המפקח על הביטוח במשרד האוצר בתלונה של עובדת שהתפטרה ולא קיבלה את כספי הפיצויים ממעסיקה.

יצוין כי זהו פסק הדין הראשון הקובע כי סעיף 26 לחוק פיצויי פיטורים אוסר למעשה על חברת הביטוח להחזיר את כספי הפיצויים למעסיק, וזאת בניגוד לפרקטיקה הנהוגה בבתי הדין לעבודה להחזיר את כספי הפיצויים במקרה של התפטרות העובד למעסיק.

ב. אינדיקטורים עיקריים לחודש ספטמבר 2013

מדד המחירים לצרכן, שינוי לעומת חודש קודם	ספטמבר 2013	0.0 %
מדד המחירים לצרכן, שינוי מתחילת השנה		1.8 %
אחוז הבלתי מועסקים (מנוכה עונתיות)	ספטמבר 2013	6.0 %
סך הכול משרות פנויות	ספטמבר 2013	59,159
שכר חודשי ממוצע למשרת שכיר - משרות של ישראלים	יולי 2013	9,485 ש"ח

* לשאלות הבהרה, וייעוץ ניתן לפנות בדואר אלקטרוני פנימי או בטל' 03-6921129/1229 לדליה עצמון או לשגיא ינקו.